

Restanțe 2006

Maria-Magdalena CRIȘAN

Nu aş vrea să închei anul 2006 fără a scrie despre două expoziții ce meritau a fi văzute. Voi începe cu cea de la București, care a avut loc la Galeria Simeza, în prima jumătate a lunii decembrie. Este vorba despre **Proiectul uman** a lui Ciprian Paleologu, un tânăr artist care, la cei 30 de ani, are deja exercițiul unei cercetări plastice, începută în urmă cu șase ani. Este vorba despre un proiect născut prin interogații de natură existențială, ce au în centru *omul* sau, altfel spus, „umanul”. Este un tip de investigație care a frământat spiritul de-a lungul timpului, iar răspunsurile continuă să ridice întrebări, stimulează dorința de a merge mai departe, de a căuta permanent, dînd sens rațiunii de a cerceta.

Ciprian Paleologu surprinde prin coerența demersului său. Expoziția deschisă în cursul lunii decembrie reprezintă cea de a patra etapă a acestui proiect, menit a se desfășura în 24 de expuneri publice, așa cum ne informează autorul, cu o cadență bienală. Însoțită de un catalog foarte bine alcătuit, de o emisie filatelică de trei timbre, cu imagini din opera artistului, și de o susținere teoretică, aş spune că proiectul lui Ciprian Paleologu este una dintre cele mai serioase investigații prin intermediul limbajului plastic, în contextul tinerei generații de la noi.

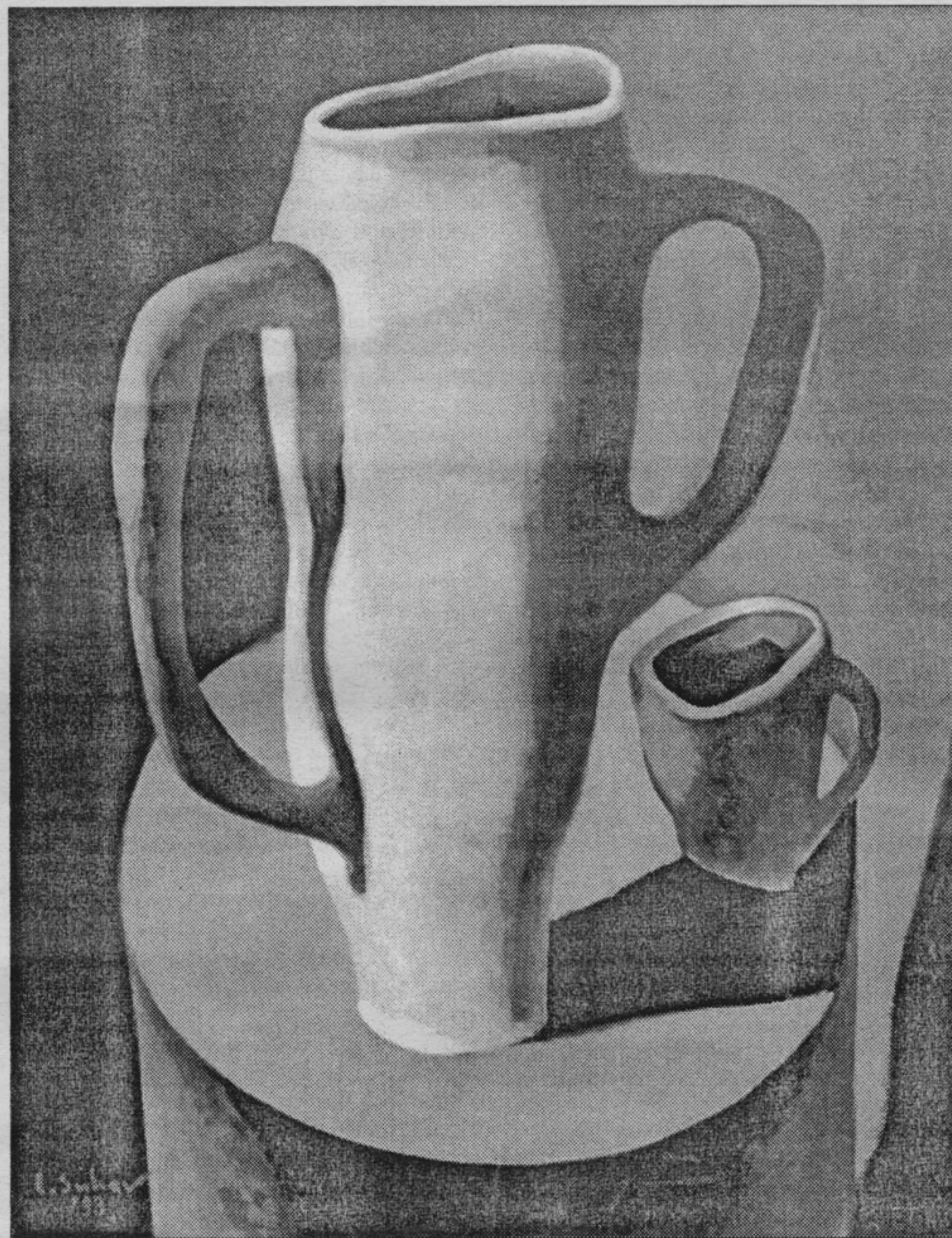
Intenția autorului, așa cum o aflăm din textul însoțitor, are în centru devenirea u-

Expoziții: Ciprian Paleologu – Galeria Simeza, București
Liviu Suhar – Muzeul Național de Artă, Cluj-Napoca

mană, dar premisa de la care pornește „este una capitulativă: *omagiul neputinței*”.

Proiectul uman, așa cum l-a gândit Ciprian Paleologu, devine un exercițiu, o modalitate de a rezista tentației ce plasează în mod convențional natura umană sub semnul învingătorului, face din acesta un atribut definitoriu al ei. Acceptînd din start capitularea în fața luptei, o dimensiune a realului de care nu putem face abstracție, cercetarea umanului din perspectiva neputinței, a înfringerii demonstrează necesitatea parcurgerii drumului în sens invers, acesta fiind de cele mai multe ori calea necesară, înainte de a avea puterea ridicării, înainte de a ne plasa în postura învingătorului. Cunoașterea limitelor, cunoașterea de sine este modalitatea prin care înțelegem cu profunzime natura umană, rezistăm în fața „vitezei, superficialității și consumului”, așa cum ne spune și autorul acestei cercetări.

Cele patru etape ale proiectului, parcurse deja, s-au concretizat în tot atâtea expoziții: **Nu există cale de mijloc, Zidul, Decăderea, Uman, Oriunde e nicăieri**. Pentru întregul proiect realizat pînă acum, autorul a ales ca tip de expresie instalația, ce pune în valoare o viziune plastică com-

Liviu Suhar, *Alb și umbră*, 1998

plexă, bazată pe module, avînd la bază o formă de tip umanoid, interpretată într-o expresivitate diversă: desen, ulei pe lemn, acril pe panel, tehnici mixte pe hîrtie, într-o viziune ce preferă atît volumul, cît și formele parietale.

Demonstrația lui Ciprian Paleologu este, și din acest punct de vedere, complexă și aş spune argumentată pentru intenția sa. Parcursul ultimei sale expoziții nu devine dramatic, așa cum ne-am putea aștepta. Intenția subtil-ironică a autorului este evidentă, în formele traforate în panel, în picturile pe lemn sau în lucrările pe hîrtie realizate în tehnici mixte. El se bazează pe un tip de formă-sinteză, un „omodrom” – cum îl numește – ce parcurge etapele, într-un sens real al temporalității. Concluzia o tragem singuri, amintindu-ne cu nostalgie că „tine-rețe fără bătrînețe” rămîne doar un basm, iar proiectul său – „omagiul neputinței” – este o realitate ce ține de condiția umană, pe care trebuie să ne-o asumăm. Iar din această perspectivă, sensul acestor căutări nu devine dramatic, ci are rolul de a ne face atenți că deasupra noastră există permanent o „sabie a lui Damocles”.

La Muzeul Național de Artă din Cluj am văzut expoziția personală a lui Liviu Suhar, unul dintre cunoscuții pictori ieșeni. Format la Academia de Artă din Cluj, el revine după aproape patruzeci de ani, ca un artist autentic, a cărui pictură aduce într-un dialog personal culoarea și lumina.

Liviu Suhar recuperează într-o percepție modernă o pictură de tip tradițional, în care fructifică, atît ca univers, cît și tematic, elemente ce îl înscriu într-o descendență a picturalității noastre. Mă refer, în primul rînd, la ponderea pe care natura statică, peisajul îl au în pictura sa, la compozițiile în care personajul uman este încărcat cu fabulosul cules din imaginația populară sau unde, al-teori, el face trimiteri spre repere istorice.

Liviu Suhar rămîne un pictor al spațiului din care vine, al locului. Chiar dacă, din perspectiva limbajului plastic, pictura sa aduce în discuție repere ale modernității, subiectele îl plasează definitoriu într-o cul-

tură pentru care realul se naște și trăiește în fantastic. Este o reconstruire a realității, pornind de la tipul de spectacol popular, de la acest amestec între lumi, căruia mai ales cultura populară din partea de nord a țării a știut să-i dea o expresivitate bogată. De foarte multe ori, el preia direct tematica specifică, așa cum sînt măștile, scene din teatrul popular, ne oferă în lucrările sale imaginea unor obiceiuri sau a unor personaje de legendă, dar mai ales el preia obiectul ceramic, atît de expresiv pentru cultura ancestrală. În pictura sa, oalele de lut devin personaje, au expresivitatea și ritmul unei lumi, împrumută chipul și personalitatea oamenilor, sînt, cu adevărat, cele mai expresive repere ale unei culturi.

Pivitorul observă cu ușurință elementul fantastic al picturalității lui Liviu Suhar, natura simbolică a reprezentării, construcția articulată ce pune accentul pe formă, care, de cele mai multe ori, este scoasă din contextul unui raport firesc. Vorbim în pictura lui Liviu Suhar despre ritm și dinamică, despre un tip de monumentalitate exploatăată în sensul eliberării de „model” și al translării sensului întotdeauna spre natura sa simbolică. Pictura lui Liviu Suhar este una a reperelor, un tip de sintaxă culturală ce caracterizează un spațiu prin elementele, dar mai ales prin atmosfera caracteristică. Iar din acest punct de vedere, componenta cromatică are rolul cel mai important în contextul picturalității sale. Culoarea saturată este „manevrată” cu ajutorul luminii. El pune în valoare expresivitatea robustă, prin care citim cu claritate legătura cu vitalitatea artei populare, un element specific al picturalității sale. Expresivă prin formă, puternică prin culoare, emblematică prin natura simbolică, acestea ar fi elementele ce definesc cel mai bine o creație bine amplasată între trecut și prezent. Din expoziția de la Cluj, compozițiile cu vase ceramice par a ilustra cel mai bine acest demers, tipul de sinteză la care a ajuns după ani de muncă, reușind să-și împlinescă vocația cu care a fost dăruit.

